

Till Diskrimineringsombudsmannen (DO)

Att.: Maja Rajs

Yttrande från Ulf Ekenberg i ärende ANM 2015/805

Jag vill tacka för att CV har översänts för de 40 personer som sökte anställning 142-2014-545 som forskningssekreterare vid Vetenskapsrådet (VR). Det var i flera avseenden en intressant läsning. DO bad 150901 VR att besvara tre frågor och jag vill härmed kommentera VR:s svar.

1) Ålder hos sökandena

VR har noterat att flera av ansökningarna saknar explicit uppgift om ålder. Med ledning av tidpunkt för tidiga avlagda examina kan man dock få en ungefärlig uppgift om ålder. Dessutom kan man numera gå in på hemsidan www.hitta.se där födelsedatum för sökandena framgår. I de fall då flera personer har samma namn som en sökande kan man med hjälp av adress och telefonnummer entydigt få fram födelsedatum för de sökande som inte angav ålder i ansökan. För dessa ger jag födelsedatum nedan

Mikael Wassberg 751103	Sonia Sonia 680215
Göran Jassim 820107	Tatiana Makarova 590222
Catarina Sahlberg 820103	Atefeh Shokri 630322
Pernilla Wåhlin 681219	Tomas Österman 820514
Carl Olsmats 610430	Ulf Ekenberg 510427
Juliette Janson 640828	Jamie Morrison 750304
Martin Laxåback 760604	Klas Marcks von Württemberg 770619
Mattias Hammar 610914	Ulf Ekblad 530605

En närmare analys av födelsedata visar att genomsnittligt födelseår för alla sökande var 1971. Bland de fyra som kallades till intervju våren 2014 var det genomsnittliga födelseåret 1976, d.v.s. fem år senare. Jag kan i sammanhanget nämna att jag sammanlagt sökt fem anställningar vid VR. Fyra av dem som anställdes var i åldersintervallet 30 – 35 år, den femte var 46 år vid ansökningstillfället.

Ovanstående siffror indikerar att VR haft en förkärlek för yngre personer när det gäller kallande till intervju och anställning. Detta skulle i och för sig inte behöva vara fel om de yngre hade bättre kvalifikationer. I det aktuella fallet finner jag att så inte är fallet. Jag har nedan sammanfattat de administrativa kvalifikationerna hos fem sökande som var över 50 år vid ansökningstillfället.

1. Martin Bohm, 57 år: Programansvarig för rymdutbildningar. Initiativtagare till Bengt Hultquist-observatoriet och institutionsansvarig för detta. Ledamot av Nationalkommittén för astronomi. Stor internationell erfarenhet.

2. Tatiana Makarova, 55 år: Koordinator för forskningsprojekt finansierade av EU-kommissionen (EC), Vetenskapsrådet och Kungliga vetenskapsakademien. Utvärderat projekt finansierade av EC. Fått utmärkelse "Outstanding women in engineering sciences".
3. Per Ivarsson, 54 år: Under många år chef för forskning och utveckling och ansvarig för strategiska projekt inom detta. Aktiv för att förbättra kundrelationer. Ingick i ledningsgrupp. Budgetarbete. Genomgått ledarutbildning och kurs i ekonomi.
4. Carl Olsmats, 52 år. Projektledare, modulleddare inom projekt finansierade av EC. Generalsekreterare och senare hedersledamot av World Packaging Organisation. MBA-utbildning (Master of Business Administration).
5. Mattias Hammar, 52 år: Programansvarig för civilingenjörs- och mastersprogram. Studierektor. Koordinator för europeiska projekt. Utvärderat anslagsansökningar i tre länder. Ledamot av tjänsteförslagsnämnd. Projektledare inom industrin.

Jag har här begränsat mig till avancerade administrativa meriter. Att dessa fem dessutom har starka meriter inom ett eller flera av områdena forskning, högre utbildning, industriell verksamhet och ekonomi borde inte minska deras lämplighet för den aktuella tjänsten.

Om man jämför det ovanstående med de administrativa kvalifikationerna hos de fyra personer, som kallades till intervju våren 2014, är det mycket svårt att hitta någon annan förklaring till varför inte någon enda av de ovanstående kallades till intervju än att de var för gamla (eller möjligen att de hade alltför höga kvalifikationer, om man nu kan ha det.) VR tycks värja sig mot att få in alltför mycket kompetens i organisationen.

På fråga 6 i DO:s frågor 150518 motiverar VR urvalet av intervjuade med att de hade erfarenhet av projektledning eller projektarbete. Vid en genomläsning av samtliga ansökningshandlingar framstår detta som en helt ohållbar motivering. Åtskilliga av sökandena har angett erfarenhet av projektledning, några av dem i högre grad än de intervjuade.

Enligt diskrimineringslagen 6 kap. 3 § gäller att om det finns omständigheter som ger anledning att anta att diskriminering förekommit i ärendet är det svaranden som ska visa att åldersdiskriminering inte förekommit. Det systematiska utgallrandet av väl kvalificerade sökande över 50 år styrker min uppfattning att bevisbördan måste läggas på VR.

2) Handlingar i överklagandeärende A 14/1134 rörande kallande till intervjuer

VR har bifogat sina yttranden i överklagandeärendet inklusive mitt överklagande. Mitt slutyttrande 150126 över VR:s yttrande 141204 utgjorde Bilaga 14A-D till min DO-anmälan.

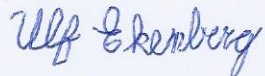
3) Statens överklagandenämnds beslut

Som synes avslog Statens överklagandenämnd mitt överklagande utan någon motivering. Jag har 150916 med hänvisning till förvaltningslagen 20 § bett SÖN ange skälen för beslutet (Bilaga 25) men hittills inte fått något svar. Jag är tveksam till om jag kommer att få någon saklig motivering. Jag har på nätet hittat en intressant uppsats om hur personliga egenskaper vägs in vid statliga anställningar (Bilaga 26). Av den framgår att SÖN brukar motivera bifall till men inte avslag på överklaganden. Under 2012 bifölls knappt en procent av

överklagandena. Då har det vanligen varit fråga om att den anställda inte uppfyllt ett tydligt anställningskrav medan den överklagande gjort det. Jag har noterat att Arbetsdomstolen i liknande ärenden gör en mycket grundligare genomgång än SÖN.

Det framgår av diskrimineringslagen att det kan vara fråga om diskriminering om den diskriminerade är mera kvalificerad än de som kallades till intervju, inte bara om han/hon är mera kvalificerad än den som fick anställningen. I det aktuella ärendet hävdar jag att inte bara jag utan också andra sökande, som fyllt 50 år, har blivit åldersdiskriminerade.

Täby den 21/9 2015



Ulf Ekenberg

Brunnsgränd 12
18773 Täby